

Ingen brug for Karate Kid

Frygten for Karate Kid og "armen om på ryggen" blev gjort til skamme, da medarbejderne fra tre forsorghjem tog på kursus i konflikthåndtering og voldsforebyggelse.

Af Iben Løbner, Skovvang, Jan Andersen, Vibohøj, Søren Bendtzen og Anette Pedersen, Svenstrupgård, medarbejdere og Anne Jensen, kursusholder.

Da de tre forsorghjem Svenstrupgård, Skovvang og Vibohøj i november 2003 inviterede til kursus i konflikthåndtering, var det med meget blandede forventninger vi som personale mødte op. Ville vi blive mødt af en overforstående psykolog, der bare ville lade snakken gå om alting og ingenting? Eller af en fysisk træner, der skulle lære os at tackle konflikter i bedste Karate Kid-stil? Uanset hvad kursusholderne havde fundet på, så var vi enige om, at konflikthåndtering er et tema, som er vedkommende og relevant for alle, der arbejder på boformer for hjemløse.

Rammen om kurset var internatophold på Slette Strand. Kurset var opdelt i to perioder, et grundlæggende kursus på tre dage samt to dages opfølgning ca. tre måneder efter. Begge kurser var planlagt, så de vekslede mellem teori, diskussioner, erfaringsudveksling og fysisk aktivitet.

Samarbejde før, under og efter

Et altafgørende element i god konflikthåndtering og voldsforebyggelse er samarbejde – før, under og efter en konflikt.

Et godt samarbejde kræver, at vi kender hinanden godt, og derfor var det også vigtigt, at deltagerne fra forsorghjemmene repræsenterede forskellige afdelinger. Det har givet os et bedre tværfagligt samarbejde om oplevelser og syn på forskellige situationer. At mødes med kolleger fra andre afdelinger gav os mulighed for at tale med hinanden om, hvad vores daglige arbejde består i – det var ikke helt klart for nogen af os før kurset. At kende til hinandens daglige arbejde giver et bedre samarbejde og dermed mulighed for at undgå konflikter både med klienter/beboere og kolleger.

Diskussionerne om kollegialt samarbejde i en situation, hvor en kollega for eksempel bliver truet, gjorde det klart, at man har et ansvar for at gå ind og hjælpe den ramte konkret i situationen og ikke mindst efterfølgende.

Da de tre forsorghjem betjener nogle af de samme klienter, samarbejder vi en del på tværs, og det var dejligt at få sat ansigter på de mennesker, vi ofte taler i telefon med. Vi fik mulighed for at udveksle erfaringer med de andre forsorghjem, få gode ideer og nye handlemuligheder med hjem.

At håndtere konflikter

På kurset arbejdede vi meget med forskellige former for konflikter og typer af vold, og hvordan vi som medarbejdere og kolleger kan håndtere situationen bedst muligt, både under og ikke mindst efter en konflikt, og hvor vigtigt det er, at vi har ledelsens opbakning. Meget vigtigt er, hvordan vi kan undgå, at en konflikt starter – de små signaler, der gør os opmærksomme på, at en spændt situation er under opsejling. Selv om vi godt kender og har oplevet mange situationer, var det utroligt godt at få tingene "genopfrisket" i en situation, hvor det var tilladt at lave fejl.

Et at omdrejningspunkterne i undervisningen var situationsspil, hvor en af underviserne spillede en beboer, og vi skulle spille os selv, handle og

agere, som vi ville gøre i en virkelig situation. Deltagerne i spillet oplevede nogle af de samme følelser som i det virkelige liv – at stressniveauet er højt, og hvad det betyder for vores evne til at tænke rationelt. Flere fortalte om, at de oplevede tunnelsyn og tunnelhørelse, dvs. at ens perception bliver indskrænket – det var faktisk meget vigtige ting, deltagerne ikke så under situationsspillene!

Opfølgningen og debatten efter situationsspillene viste, hvor forskelligt en situation kan opfattes og opleves for eksempel afhængigt af, om man var deltager eller tilskuer. Situationsspillene gav selvfølgelig også anledning til, at der helt naturligt blev snakket om konkrete "rigtige" situationer på arbejdspladsen – og hvordan de faktisk blev løst.

At bruge situationsspillene som metode i undervisningen kræver, at der er en tryk atmosfære, hvilket underviserne og deltagerne var gode til at skabe i fællesskab. Det gjorde, at alle turde fortælle om oplevelser og komme med gode ideer til det voldsforebyggende arbejde.

Fysisk træning

I kurset indgik også fysisk konflikthåndtering – det var her vores frygt for Karate Kid og armen om på ryggen kom ind. Men frygten blev gjort til skamme. Den fysiske træning drejede sig netop om at lære, hvordan man uden at bruge smerte og fysisk overmagt kan komme ud af for eksempel en omklamring eller et kvælergreb. Under kyndig vejledning og instruktion blev det at lære grebene sjovt og underholdende, og der blev grinet meget, selv om emnet er alvorligt. Hvor meget vi reelt vil komme til at bruge grebene er svært at sige – forhåbentligt sjældent – men det at vide, at man kan komme ud af en farlig situation gør, at man er bedre rustet, hvis det skulle ske, og giver derved et mentalt overskud, der kan være afgørende.

Imellem de to kurser skulle vi lave en hjemmeopgave, som skulle fremlægges for de andre på opfølgningsdagene. Hjemmeopgaverne spændte vidt og handlede for eksempel om: tværfagligt samarbejde, personligt voldsberedskab, afløsermappe, signalaflysning og meget mere. At arbejde med relevante problemstillinger hjemme på den enkelte arbejdsplads er med til at implementere de erfaringer, vi fik på kurset, og det har vi haft utroligt stort udbytte af.

Prøv det!

Vi kan kun opfordre andre til at deltage i et lignende kursus. Det giver en masse viden og træning både fagligt og socialt, og man får genopfrisket noget af den teori, som man nemt kan komme til at glemme i en travl hverdag.

Vi er enige om, at vi kom hjem med stor lyst til at arbejde videre på egen arbejdsplads med de tanker og ideer, der er blevet skabt under dette forløb.

Hvem: Boformerne (for hjemløse) Vibohøj i Viborg Amt, Skovvang i Ringkøbing Amt og Svenstrupgård i Nordjyllands Amt.

Hvad: Kursus i konflikthåndtering og voldsforebyggelse for medarbejdere på boformerne.

Kontakt: Forstander Kaj Erik Jensen, Forsorgshjemmet Svenstrupgård, tlf. 9838 2555, kaje@svq.nja.dk og forstander Jørn Leth, Forsorgshjemmet Skovvang, tlf. 9742 0566, skvadm@ringamt.dk